

सन २०११-१२ मध्ये पाणी टंचाईमुळे झालेल्या
फळपिकांचे नुकसानीकरीता बाधीत
शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: फनुभ-२०१२/प्र.क्र.१९२/१३-अे

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

तारीख: २१ मार्च, २०१३

वाचा —

- १) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक: सीएलएस-२०१२/प्र.क्र.१२/म-३, दिनांक १५ मे, २०१२.
- २) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक: सीएलएस-२०१२/प्र.क्र.१२ (भाग-२)/म-३, दिनांक १७ मे, २०१२.
- ३) संचालक (फलोत्पादन), कृषि आयुक्तालय यांचे पत्र क्रमांक: फलो १/फळपिके-पाणी टंचाई/२८६३/२०१२, दिनांक ८ नोव्हेंबर, २०१२.
- ४) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक: एससीवाय-२०१२/प्र.क्र.५७/म-११, दिनांक १६ मार्च, २०१३.

प्रस्तावना —

पाण्याअभावी / टंचाईमुळे फळपिकांचे विशेषत: डाळीबे, द्राक्षे, संत्रा व मोसंबी या फळपिकांचे झालेले नुकसान विचारात घेऊन शेतकऱ्यांना दिलासा देण्यासाठी महसूल व वन विभागाने दिनांक १५ मे, २०१२ च्या शासन निर्णयान्वये अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकऱ्यांना मदत देण्याचा निर्णय जाहीर करण्यात आला होता. त्यास अनुसरून संचालक (फलोत्पादन) यांनी संदर्भ क्रमांक-३, दिनांक ८/११/२०१२ च्या पत्रान्वये ₹७३.२६ कोटी इतक्या निधीची मागणी केली होती. त्यास अनुसरून महसूल व वन विभागाने त्यांच्या संदर्भ क्रमांक-४, दिनांक १६ मार्च, २०१३ च्या शासन निर्णयान्वये ₹४९.६० कोटी (अक्षरी ₹एकोणपन्नास कोटी साठ लाख फक्त) इतका निधी कृषि विभागाकडे वर्ग केला आहे.

सन २०११-१२ मधील पाणी टंचाईमुळे बाधीत शेतकऱ्यांना निविष्टा स्वरूपात मदत देण्याकरीता शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय—

पाण्याभावी / टंचाईमुळे फळपिकांचे विशेषत: डाळींबे, द्राक्षे, संत्रा व मोसंबी या फळपिकांचे झालेले नुकसान विचारात घेऊन शेतकऱ्यांना दिलासा देण्यासाठी महसूल व वन विभागाच्या दिनांक १५ मे, २०१२ च्या शासन निर्णयान्वये अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकऱ्यांस २ हेक्टर मर्यादेपर्यंत प्रती हेक्टरी ₹८०००/- तसेच मोठ्या शेतकऱ्याला ₹८०००/- ही मदत जाहीर करण्यात आली होती. संचालक (फलोत्पादन) यांनी दिनांक ८/११/२०१२ च्या पत्रान्वये ₹७३.२६ कोटी इतक्या निधीची मागणी केली होती. त्यास अनुसरून महसूल व वन विभागाने त्यांच्या दिनांक १६ मार्च, २०१३ च्या शासन निर्णयान्वये अहमदनगर, अमरावती, सांगली, नाशिक, लातूर, उस्मानाबाद, सोलापूर, सातारा या आठ जिल्ह्यांकरीता कृषि विभागाकडे वर्ग केलेला ₹४९.६० कोटी (अक्षरी ₹एकोणपन्नास कोटी साठ लाख फक्त) इतका निधी २०११-१२ मध्ये पाणी टंचाईमुळे बाधीत झालेल्या फळपिकांचे झालेल्या नुकसानीकरीता बाधीत शेतकऱ्यांना निविष्टा स्वरूपात मदत देण्याकरीता मंजूर करण्यात येत आहे.

२. सदर निधी सन २०१२-१३ या चालू वित्तीय वर्षामध्ये मागणी क्रमांक सी-६, २२४२-नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य, ०१, अवर्षण, १०१ अनुग्रह सहाय्य, (९१) राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीच्या मानकानुसार खर्च (९१) (०५) पिक नुकसानीमुळे शेतकऱ्यांना मदत, ३१ सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर) (२२४५ २४३४) या उपलेखाशीर्षाखाली अर्थसंकल्पिय तरतूदीद्वारे कृषि विभागाकडे वर्ग करण्यात आलेला आहे.

३. सदर निधी राज्य दुष्काळ निवारण निधी (SDRF) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे दिलेल्या निकष, अटी व शर्तीच्या अधीन राहून व आयुक्त (कृषि) यांच्या मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे खताच्या निविष्टा स्वरूपात मदत देण्याकरीता वितरीत करण्यात यावा. सदर निधीचा विनियोग करताना महसूल व वन विभागाचे शासन परिपत्रक दिनांक १७ मे, २०१२ मध्ये मदत वाटपासाठी देण्यात आलेल्या मार्गदर्शक सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.

४. सदर निधी ज्या प्रयोजनासाठी वर्ग करण्यात आला आहे, त्याच प्रयोजनासाठी त्याचा वापर होत असल्याची खातरजमा महाराष्ट्र कृषि औद्योगिक विकास महामंडळाने करावी. निधीचे वाटप

करतांना संबंधितांना याच कामासाठी पूर्वी निधी वितरीत करण्यात आला नाही याबाबतची खातरजमा करण्यात यावी. तसेच, ज्या प्रयोजनासाठी निधी वितरीत करण्यात आला आहे त्याबाबतची जिल्हानिहाय भौतिक प्रगतीची माहिती कृषि विभाग व महसूल व वन विभागाकडे दर महिन्यास मासिक खर्चाच्या अहवालासोबत सादर करावी. निधीच्या वाटपाचे लेखे, अभिलेख / नोंदवह्या विहीत कार्यपद्धतीनुसार अनुदान आहरीत व वितरीत करणाऱ्या कार्यालयाच्या स्तरावर अद्ययावत ठेवण्यात यावेत. त्याचप्रमाणे दरमहा होणाऱ्या प्रत्यक्ष खर्चाचे पत्रक पुढील महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत कृषि आयुक्तालयाने एकत्रितरित्या कृषि विभाग व महसूल व वन विभागास न चुकता सादर करावे. दर तीन महिन्याची झालेल्या खर्चाची, महालेखाकार कार्यालयात नोंदविण्यात आलेल्या खर्चाशी पडताळणी करून त्याबाबतचे प्रमाणपत्र या विभागाकडे तात्काळ सादर करावे. तसेच कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर निधीच्या मर्यादेपेक्षा जास्त खर्च होणार नाही, याची दक्षता कृषि आयुक्तालयाने घ्यावी.

५. नियंत्रक अधिकारी यांनी अनुदान वाटपाची / वर्गाची एक प्रत अप्पर मुख्य सचिव (मदत कार्य व पुनर्वसन) व अप्पर मुख्य सचिव (कृषि) यांना विनाविलंब न चुकता सादर करावी. आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांनी कोषागार / उपकोषागार यांच्याकडे पाठविण्यात येणाऱ्या बिलासोबत जोडल्या जाणाऱ्या कॉम्प्युटर स्लिपमध्ये गौण / उपशिर्षाचा गणकयंत्र सांकेतांकाचा न चुकता उल्लेख करावा, असे आदेश कृपया संबंधित अधिकाऱ्यांना नियंत्रण अधिकाऱ्यांनी घ्यावेत. तसेच कोषागारातून / उपकोषागारातून आहरीत केलेल्या रकमेचा अहवाल शासनास सादर करावा.

६. वरीलप्रमाणे मंजूर केलेल्या निविष्टा वितरणाच्या कामकाजाचे क्षेत्रीय पातळीवर संनियंत्रण आयुक्त (कृषि), संचालक (फलोत्पादन) यांनी महाराष्ट्र कृषि औद्योगिक विकास महामंडळाबरोबर समन्वय साधून करावे.

७. निविष्टा वितरण याबाबतच्या सविस्तर सूचना आयुक्त (कृषि) व संचालक (फलोत्पादन) संयुक्तपणे निर्गमित करतील.

८. सदर शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक-एससीवाय-२०१२/प्र.क्र.५७/म-११, दिनांक १६ मार्च, २०१३ च्या शासन निर्णयान्वये कृषि व पदुम विभागास प्राधिकृत केल्यानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

९. या योजनेसाठी मंजूर केलेल्या सदर निधीकरीता "अवर सचिव (प्रशासन), कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग, मंत्रालय, मुंबई" यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

१०. सदर योजना राबविताना शेतकऱ्यांना निविष्टा स्वरूपात मदत देय असल्याने त्यांना खतांच्या निविष्टा स्वरूपात मदत देण्याकरीता सदर निधी महाराष्ट्र कृषि औद्योगिक विकास महामंडळाकडे वर्ग करण्याची कार्यवाही अवर सचिव (प्रशासन), कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांनी करावी. यासंदर्भात वाटपाचे नियंत्रण व त्याचा तपशिल शासनास वेळोवेळी सादर करावा.

११. सदर शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग यांनी घेतलेल्या वित्त विभागाच्या मान्यतेने व वित्त विभागाच्या अनौपचारीक संदर्भ क्रमांक-१७/२०१३/व्यय-०९, दिनांक १/३/२०१३ अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१३०३२११६२८०८४६०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

प्रणाली चिटणीस

उप सचिव

प्रत,

- आयुक्त कृषी, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि औद्योगिक विकास महामंडळ

३. सर्व विभागीय आयुक्त,
४. संचालक फलोत्पादन, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
५. सर्व संचालक / सर्व सहसंचालक, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
६. सर्व जिल्हा अधिकारी, कृषी अधिकारी,
७. सहायक संचालक (लेखा), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे, (१० प्रती)
८. महालेखापाल-१/२, (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखा परीक्षा) मुंबई/नागपूर,
९. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई (२ प्रती)
१०. सहसंचालक लेखा व कोषागारे, संगणक कक्ष, नवीन प्रशासन भवन, ५ वा मजला, मुंबई -३२,
११. माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२,
१२. महसूल व वन विभाग/म-३ व म-११ (५ प्रती)
१३. वित्त विभाग (व्यय-१)/(व्यय-१)/अर्थसंकल्प-३, १४
१४. मा.मंत्री (कृषि / फलोत्पादन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.
१५. मा.राज्यमंत्री (कृषि / फलोत्पादन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.
१६. सहसचिव/सर्व उपसचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, कृषि व पदुम (कृषि व फलोत्पादन) विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१७. निवड नस्ती (१३-ओ)